

Kredo

Müstəqil ictimai-siyasi, publisistik qəzet №36 (1292) 10 dekabr 2025-ci il

Qiyməti 1 manat

Qəzet 1999-cu ilin oktyabrından çıxır

YESENİN VƏ İSAXANLI

Əli Rza XƏLƏFLİ

Əzizim İsaخان İsaخانlı!

Sənin (illər boyu aramızdakı səmimi dostluq münasibətinə güvənib belə müraciət edirəm) "Sergey Yeseninə Azərbaycan şeir çələri" adlı nəfis poliqrafik imkanlarla nəşr olunmuş kitabını aldım. Doğrusu, hələ kitab haqqında ilkin məlumata AZƏRTAC-ın xəbərlərində də rast gəlmişdim. Əgər belə demək mümkün olsaydı, elə bu barədə bir təbrik ünvanlamaq fikrində idim. Kitab gələndən sonra bir qədər tərəddüd etdim. Bu, çox dəyərli bir nəşrdir, özü də indiki dövrdə. Rusiyanın mədəni mühtiti üçün bizim kimliyimizin bir daha təqdimidir.

Mən həmişə deyirəm ki, həyat hadisələrindən baş çıxaran və düzgün münasibət, mövqə bildirən hər hansı bir yazıçı, söz adamı, ümumiyyətlə, ziyalı xalqın mənafeyi uğrunda mübarizədə siyasilərin ən yaxın köməkçisidir.

Düşünürəm ki, Rusiyanın qərəzsiz, Yesenin ruhu ilə süslənmiş ziyalıları sənin kitabınla tanışlıqdan sonra bir daha Azərbaycan cəmiyyətinin sağlamlıq, mədəni mühtitini düzgün anlaya biləcək. Əlbəttə, Yesenin başqaları ilə fərqlənir. Onun insan mənafeyinin dərinliklərindən xəbər verən şeirləri bir gün üçün, beş gün üçün deyil. İnsan sevgisinin hissələrinin ömrü qədər yaşayırıq poeziyadır Yesenin irsi. Yeseninə həsr olunmuş şeirlərinin oxuyuram:

"Gözü yaşlı ağcaqayın", "Yesenin həsrəti", "Gətmək istəyirəm", "Ağ-ladı", "Şeir peyğəmbəri", "Yesenin şeirləri" poetik örnəklərin elə Yesenin irsinə nə qədər dərinlən bağlı olduğunun təsirdir. Bir anlığa mənə elə gəlirdi ki, elə Yesenin şeirini oxuyuram. "Yesenini düşünməyə" adlı iki bəndlik şeirin var:

"Sergey Yeseninə Azərbaycan şeir çələri"

Bir şair düşüncəyə açdı gözünü, Baş öydi önündə uca zirvələr. Söz uğrunda qurban etdi özünü, Gör nələr yaratdı, Yesenin nələr!

Bir şair dünyaya yumdu gözünü, Düşündükcə, didir məni şübhələr. Hər dəfə istəyirəm asım özümü, Görüm nələr çəkir, Yesenin, nələr! Həzrin pıçıldırıqları Yesenini yada salırsan, səmimi hissələrin və duyğularının Yesenin poeziyasının davamını yaradırsan.

İlk baxışdan adama elə gəlir ki, nə qədər sadə və nə qədər asandır. Amma bu sadəliyi və asanlıq yaratmaq üçün görək Yesenin qədər sadə ola bilən. Dünyaya, insana, hər kəsə, ən başlıcası, özüne.

Düşünürəm ki, sənin Yeseninə münasibətin bir şairin irsinə sevgi ilə məhdudlaşmır. Bu, sənin Yeseninlə dərin bilgilə də məhdudlaşmır. Şübhəsiz, bu münasibət insan hisslə-

yaradıcılığının tədqiqatı ilə məşğul olaraq, filologiya elmləri doktoru elmi dərəcəsi alan və yeseninşünaslığa aid çoxlu dəyərli kitablar çap etdirən alimin mövzuya yeni sənəballı töhfəsidir.

344 səhifəlik kitabın tərtibçisi və redaktoru olan İ.İsaخانlı həm də "Сергей Есенин в стихотворениях" ("Sergey Yesenin şeirlərində") adlı ön sözün müəllifidir. Onun Yeseninə həsr etdiyi 10 şeirin rus dilinə tərcüməsi də kitabda yer almışdır.

Kitabda Azərbaycan ədəbiyyatında Yeseninə həsr olunmuş ilk şeir – Əli Nazimin "Sergey Yesenin" adlı şeiri kirill və ərəb əlifbaları ilə verilmişdir.

Kitabda gərgin axtarışların nəticəsi olaraq, Yeseninə həsr olunmuş şeirlərin zəngin bibliografiyası təqdim olunmuşdur. Bibliografiyada Azərbaycan müəlliflərinin Azərbay-

күй венек Сергей Есенин" ("Sergey Yeseninə Azərbaycan şeir çələri") kitabı Azərbaycan və Rusiya yeseninşünaslığını zənginləşdirən dəyərli bir tədqiqat nümunəsidir". Əlbəttə, kitab Yesenin haqqında zəngin bilgi əsasında ərsəyə gəlmiş. Bu görkəmli yeseninşünasın həm Yesenin haqqında zəngin bildisindən, həm də materialların toplanmasına sərf olunan böyük zəhmətin bəhrəsidir. Kitabda Azərbaycan şairlərindən nümunələr yer alıb. Təqdim olunan örnəklər demək olar ki, bir əsrlik zamanı əhatə edir. Demək, yüz il ərzində Yesenin Azərbaycan mədəni düşüncəsinə təsir edib və bu gün də təsir etməkdədir.

Açıq ki, bu kitabı təkə nəşr nümunəsi kimi yox, həm də insan hisslərini qavramanın tərənnümü kimi qəbul etmək və onunla səmimi ünsiyyət qurmaq hər kəsin ruhi aləminə bir zənginlik bəxş edə bilər.

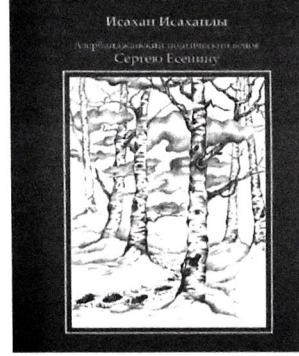
Əzizim İsaخانlı, yola saldıqımız il sənin həyatında - mənim düşüncəmə görə iki böyük hadisə ilə unudulmayacaq. Birincisi, sənin səhhətinlə bağlı problem idi. Xəbər dostları sarıtmışdı. Düşünürəm ki, sənin (bəzi şeirlərdə hətta Yeseninsayağı getməyin də nə demək olduğunu çatdırırsan) birinci növbədə iradənlə, poeziyadan gələn səmimiyyətlə xəstəliyi qalib gəlmiş. Və inanıram ki, sağlamlığın tam bərpa olunmaqdadır. Şübhəsiz sənin həyatında uğurlar da, bəlkə yadda qalan başqa hadisələr də olub. Bağışla ki, daha çox məlumatlı deyiləm. Ancaq bu kitabı - "Sergey Yeseninə Azərbaycan şeir çələri" nəşri ədəbiyyat aləmi üçün ruhu zərif hissələrlə köklənmək istəyən hər kəs üçün çox dəyərli nümunədir və bu, sənin böyük uğurundur.

Düşünürəm ki, sənin Yesenin haqqındakı tədqiqatların yenidən cildlənə nəşr olunmağa layiqdir və bu barədə yəqin ki, düşünürsən.

İndi xəzən çağırır, yəni bahar gələcək. Və hər fəslin öz Yesenini olduğu kimi, hər fəslin öz İsaخانı da olacaq.

"Азербайджанский поэтический венок Сергею Есенину" ("Sergey Yeseninə Azərbaycan şeir çələri") adlı kitab Rusiya yeseninşünaslarında ciddi maraq doğurmuşdur.

Kitab haqqında tanınmış yeseninşünaslardan daxil olan rəylərdən nümunələri də təqdim edirik.

rinin aliliyyəinə inam və bu alii hissələrin tərənnümünə bağlıdır, - desəm, daha doğru olar.

Qoy əvvəlcə AZƏRTAC-ın geniş və əhatəli məlumatını oxucuma çatdırım. "Azərbaycanın görkəmli yeseninşünas alimi, eyni zamanda Rusiyada da yaxşı tanınan filologiya elmləri doktoru, Beynəlxalq Yesenin mükafatları laureatı, Xəzər Universitetinin prorektoru Prof. İsaخان İsaخانlı "Azerbaydžanskiy poğitçeskij venok Sergej Eсенину" ("Sergey Yeseninə Azərbaycan şeir çələri") adlı yeni kitabı Xəzər Universitetinin Nəşriyyatında çapdan çıxarmışdır.

Həm məzmununa, həm də tərtibinə görə ilk baxışdan tam orijinal əsər təsiri bağışlayan kitab illər ərzində böyük rus şairinin həyat və

can dilində yazdıqları 42 şeir, rus dilində qələmə aldıkları 69 şeir, Azərbaycan dilindən rus dilinə çevrilmiş 42 şeir və iki Rusiya müəllifinin Yeseninə həsr olunmuş şeirlərinin rus dilində və Azərbaycan dilinə tərcümələri haqqında məlumatlar yer almışdır.

Kitaba İsaخان İsaخانlının öz şəxsi kitabxanasında Yesenin guşəsi önündə və müxtəlif vaxtlarda Moskva, Ryazan şəhəri və Ryazan vilayətinin Konstantinovo kəndində, həmçinin Mordakanda şairin adı ilə bağlı olan məkanlarda çəkdirdiyi (tək və qrup halında) fotoşəkillər daxil edilmişdir.

Kitabın korrektoru Afaq Şıxlı, rəssamı Mehdi Samadlı, kompüter dizayneri Nərimnə Qasimovadır.

"Азербайджанский поэтический